

HISTORIA DE LAS MUJERES IV. EL SIGLO XIX.

SZERK.: GENEVIÈVE FRAISSE-MICHELLE PERROT

(A nők története IV. A 19. század)

Madrid, Taurus, 1993.

A nők történetéről számos könyv látott napvilágot az utóbbi időszakban, a Georges Duby és Michelle Perrot főszerkesztésében megjelent ötkötetes munka azonban e témát illetően az egyik legátfogóbb. A sorozat többi kötete az alábbi korszakokat öleli fel: I. Az antikvitás; II. A középkor; III. A reneszánsztól az újkorig; V. A 20. század.

A 19. század nőiről írt terjedelmes mű spanyol kiadása 1993-ban készült el, az 1990–92 között kiadott *Storia delle donne* alapján (Laterza & Figli Spa., Roma-Bari). Ezt a kötetet Geneviève Fraisse és Michelle Perrot szerkesztette, és a spanyol kiadás az eredeti műhöz képest kiegészítő fejezeteket is tartalmaz, melyek a spanyol, a brazil és az argentin nők múlt századi történetét is bemutatják.

A kötetben összesen 26 szerző foglalta össze kutatási eredményeit. A szerkesztők mindketten francia kutatónők: Fraisse filozófiával foglalkozik, több műve jelent meg a feminizmusról; Perrot nevéhez pedig a 19. századi munkások helyzetével kapcsolatos kutatások fűződnek. A könyv szerzőinek nagy része francia, svájci, olasz, amerikai és spanyol kutatónő, van köztük történész, irodalmár, közgazdász, jogász és filozófus. Ennek köszönhetően a kötet több vonatkozásban is színes, átfogó képet nyújt a múlt század asszonyainak helyzetéről, életmódjáról.

A kötet több nagy fejezetre tagolódik, melyek számos hosszabb-rövidebb alfejezetet tartalmaznak. A szerkesztők – helyesen – tágan értelmezték a 19. század fogalmát, az eszmék és események bemutatását és elemzését ugyanis a 18. század végétől kezdték, feltárva azokat az európai és észak-amerikai történeteket, gondolati változásokat, amelyek megalapozták a múlt századi nők helyzetét. A kötet – bár egy sorozatba illeszkedik – önállóan is olvasható és élvezhető munka, hiszen valamennyi következtetése történeti folyamatokba ágyazottan kerül kibontásra. A könyv átfogó és változatos, aligha maradt olyan területe a nők történetének, melyet a szerzők nem érintettek. A jogi, filozófiai, irodalmi vonatkozások mellett a műben megtalálható az eltérő (katolikus, protestáns és zsidó) vallású nők életkörülményeinek összehasonlítása, a leánynevelés bemutatása, a nők munkába állásának és munkakörülményeinek, illetve szabad idejének leírása. Vannak olyan fejezetek is a könyvben, melyek a nők magánéletébe engednek bepillantást, a szépségről, az egészségvédelemről éppúgy olvashatunk, mint a szerelmi kapcsolatokról, a prostitúcióról vagy az abortuszról. Külön alfejezet szól a századvég magányos nőiről, akik munkába lépésük, családtól való önállósodásuk vagy egyéb ok miatt nem mentek férjhez. Széles teret szentel a könyv a feminizmus, a választójogi harcok történetének. Az eszmékről, társaságokról, alapvető feminista követelésekről és a feminista sajtóról egyaránt olvashatunk.

A kötet befejező része spanyol kitekintés, melynek szerzői között több hírneves kortárs spanyol történész-nőt is üdvözölhetünk, például az ír származású Mary Nasht, aki alapítója és igazgatónője annak a barcelonai kutatóközpontnak, ahol kifejezetten a nők történetét kutatják, és aki számos cikket és könyvet írt a nők múltjáról, társadalmi helyzetéről. A braziliai rabszolganők, illetve az argentinai asszonyok életéről írt tanulmányok is érdekes színfoltjai a könyvnek, utóbbi egészen 1914-ig vezeti el témaköreinek vizsgálatát.

A kötet valamennyi alfejezetét bőséges jegyzetek egészítik ki, s rendkívül gazdag bibliográfia áll az érdeklődő olvasó és kutató rendelkezésére. Figyelemre méltóak a mű illusztrációi, izgalmas és érdekes képanyaga – magyarázó aláírásokkal ellátva – akár önállóan is köteteket tölthet meg.

Ambrosné Kéri Katalin